

# • FØROYA • SOCIAL-DEMOKRAT

FRÆLSI

JAVNAÐUR

BRÓÐURSKAPUR

Nr. 19.

Lýsingaprisur fyri þetta hefti: 30 øyr. á forsiðuni, 20 øyr. á 3. og 4. síðu. Við stórra lýsingum fæst avsláttur í prísinum.

Tirsdag hin 9. mai 1933.

Kostar kr. 1,50 fjóðringsárið + Porto. Blaðið verður bílagt á posthúsinum, brævasvarnarsíðum og skrivstovnu. Telf. 143.

7. árg.

## „Skarstein“.

Til óbólátigan skaða fyri okkara land og fólk er tað, at so vorðnar søgur koma fram, sum henda nú nógv umrødda „Skarstein“-s-sak — og tær ikki kunna prógvast fult og fast við eiðinum sum punktum, fyrr batar ikki! Annars sær úrslitið soleiðis út: Byrjar sum søga — endar sum søga ella tað sum verri er: lygusøga.

„Skarsteins“-sagan byrjar við — sum øll hava høyrð — at sjólatnir menn koma heim úr Grønlandi og í „Tingakrossur“ siga frá, hvussu ræðuliga teim hefur gingist har, hvussu illa teir eru viðfarnir av landsfút-anum Svane og øðrum, og hvussu teir í eitt og alt eru fagnaðir: ikki sum neyðstaddir „landsmenn“, men nærmast sum ránsmenn, tiknir á sínum gerningum. — Og so er frágreið-ingin undirritað: „Skarsteins-menn“ ella „manningin á Skarsteini“. — Tíverri aftur eitt dóm uppá, hvussu gongst, tá skrivað verður og ikki klárt og fult navn stendur undir. —

Í fyrstu ljóðaði ikki annað enn, at skiparin var við í hesum, og ikki ein men fleiri søgdu út at hava høyrð hann siga, at frágreiðingin var sonn úr enda og í enda. — Men so fór at ljóða óðrvisi, hin góði skipari fór at „hála í land“, og til endan var øll frásøgn mannanna skeiv: Har uppi hevði alt verið av tí besta, fátin Svane hevði verið frálíkur, hann hevði — sum maðurin segði — „verið bæði blíður og týður við meg“.

Her heima vóru øll á einum máli um, at hetta var ov gálið, so vorðið mátti ikki ganga, her mátti okkurt gerast — tí ein maður, danskur embætismaður, sum soleiðis hagræiddi sjólatið fólk, enná danskast statsborg-arar, hann mátti „eksemplarisk straffast“. Um hetta vóru bæði „Tingakrossur“ og „Dimmalætting“ á einum máli — men tá henda sak frættist í Noregi og har kundi nýttast í Haag-tíðini, gjordist „Dimmalætting“ nakað rísin. —

Løgtingið fekk sakina og setti eina nevnd til at fáa granskað málið — og so? — hvat so? — Gjordi henda nevnd tað, hon var sett til at gera? Her mugu vit hava greiðu á, tí tað er ikki nóg málið at sita í eini nevnd, men ein nevnd skal gera tað, hon er sett til. Vit hava lisið, at ein nevndarlímur fekk upp í hendur at „taka forhoyr“, men var øll nevndin til staðar, tá hesi „forhoyr“ vóru tikin, og kann hon vátta, at her var gjørt alt, ið gerast kann, fyri at fáa

kroyst sannleikan burtur úr bæði skipara og hini manningini? Hevur nevndin ikki gjørt sína plikt, tað hon varð sett til, hevur hon gjørt so illt fyri sítt land og fólk, at tað neyvan botist aftur nakran tíð. — Lesið tey orð, sum fullu niðri á lands-tingi og hava staðið í donskum ávisum, og hoyrið og siggið hvussu vit Føroyingar verða merktir sum lygnarar, sum hava sett allar hesar søgur í verk av hatti til Danmark og fyri at skaða Danir.

Hyggja vit at tí, sum „Dimmalætting“ hevur tikið úr danskum bláði, so siggja vit, at henda lögtingsnevnd hevur fingið so mikið fram, at tilgongdin í Grønlandi hevur verið so sum so. — Har stendur, at „Statsministeren“ gennengik disse Rapporter en for en. De viser, rent summarisk refereret, at Mand-skabet var utilfreds baade med Kosten og med Sengepladserne og i det hele taget med den Behandling, det havde faaet i Godthaab. —

Henda politiransókn tykist ikki okkum at tala til æru fyri landsfútán og hansara fólk og ger ikki frásøgnirnar í blóð-unum her til ta beru lygn. — Men so kemur nakað, sum vit ikki reidiliga fata. Er tað eisini tikið úr hesum politiforhoyri, ella er tað frásøgnir aðrastaðni frá og hvaðani?

Vit Føroyingar, bæði social-demokratir og allir aðrir, mugu fáa at vita: 1) Um hesi orð, sum her verða uppafturprentaði, eru tikið úr politiforhoyrinum á Tvøroyri, 2) um øll nevndin var tilstaðar og kundi kontrollera hvørt orð, har varð talað, 3) ella tey eru aðrastaðni frá, t. d. úr Grønlandi. Orðini ljóða so-leiðis:

Hr. Stauning uplyste herom:\*) — Klagerne over Landsfogdens Optreden er ganske urigtige og misvisende. Færingerne fik nøjagtigt de samme Værer fra Købmandshandelen som Koloniens Beboere.

Hele Røret haren anden Aarsag En af Mandskabet havde truet Landfogeden med knyttet Næve og var derfor vist ud af Kontoret. Han aftalte da med sine Kammerater, at de skulde søge at skandalisere Landfogeden i Bladene. Da Færingerne en Morgen tidlig skulde sendes med Motorbaad til Færingehavnen for derfra at faa Skibsløjf-hed hjem, nægtede en af dem at staa op, og Landfogeden maatte vælte ham ud af Sengen. Det gav Anledning til voldsomme Scener, hvorunder Færingerne stadig udstødte Raabet: „De forbandede Danskere!“

Efter Hjemkomsten til Færoerne fik en af Mandskabet den

\*) Um rapportina.

## Ferðamannaskip, ið koma til Føroyar í summar.

Úr útlondum er frætt til Føroya Ferðamannafelag um hesu ferðamannaskip, ið skulu koma til Føroya í summar: „General von Steuben“, Norddeutscher Lloyd, fer úr Bremen 19. juli, síðani til Skotland, Orknoyar, Føroyar, Íslands, Svalbards, Noregs. Ferðatið 25 dagar. Ferðapengi RM. 520 og uppeftir. „Resolute“, Hamburg-Amerika skipafelagið, fer úr Hamburg 15. juli, síðani til Skotland, Føroyar, Íslands, Svalbards og Noregs. Ferðatið 24 dagar. Ferðapengi RM 690 og uppeftir. „Arandora Star“ fer 15. juli úr Immingham til Íslands og Svalbards og væntast eisini at leggja á til Føroyum.

forhenværende Lærer Poul Frederik Joensen til at forfatte en Beretning om det passede. Beretningen blev oplæst for Skipperen, der erklærede om den, at han ikke kunde godkende den, da den var overdreven.

Joensen bemærkede hertil: »Der kan ikke overdrives for meget, naar det drejer sig om Danskere«, og han tilføjede: »Det er lige Mad for Nordmændene!«

Ogsaa fra anden Side fremkom der Udtalelser om, at Beretningen var overdreven, men ikke desto mindre blev den offentliggjort i Hr. Paturssons Blad „Tingakrossur“.

Eru hesi orð ættaði úr Grønlandi, mugu allir Føroyingar mótmæla harðliga, at teir av hesi orsök verða gjordir lygnarar. Men er hetta frásøgnin, sum manningin á „Skarstein“ hevur givið sýslumanninum á Tvøroyri, tá øll nevndin var hjá, er ikki nakað at siga til, at føroyskir fiskimenn verða nevndir við tí navni, teir „erliga“ hava veitt sær! —

Og so hava hesir menn gjørt tað, at eingin her í Føroyum nakrantíð aftur lurtar eftir, hvørjar frásøgnir so hoyrast úr Grønlandi ella aðrastaðni.

Verður nú alt hetta tikið upp aftur av nýggjum og granskað til botns, fáa vit óivað sannleikan fram, og hann er tað einasta grundarlag, hyggjandi er á. — Viðurskiptini millum okkum og tað ríki, vit hoyra til, mugu ikki longur verða sum tey eru, her má skil koma á, sannleikin — hvussu beiskur hann so verður — má koma fram, á honum má framtíðar-samverðan byggjast.

Tað brennur í einum og hvørjum Føroyings barmi, sum elskar sítt líta land og sum elskar tað størra landið, frá hvørjum

hann hevur fingið so nógv til føði fyri sína sál, tað brennur í hansara barmi ein eldur av harmi og sorg yvir, at viðurskiptini okkara millum skulu vera vorðin soleiðis, sum tey nú tykjast at vera. Finst ikki her á landi ein maður, sum stendur so frfur, so óbundin av tí sálaoyileggisi sum citur partidespoti, at hann torir at verða tann sannleikans boðberari, sum vit treingja til, um nakrantíð skal koma skil á viðurskiptini millum hetta líta og hitt størra landið?

## Bindingabókin.

Nakað fyri jól kom bók Marius Debassars: „FØROYSK BINDINGARMYSTUR“ út, og varð hon ummælt bæði her og í øðrum føroyskum blóðum. Hon varð nógv umtalað millum manna, og ivaleyst hava nokur konufólk fingið sær hana og fram um alt: nýtt hana — og hon er tað verð. —

Tað tykist so, at ansurin fyri heimayrki er við at mennast her í Føroyum, og meir og meir síst av klæðum virkaðum her heima; men so nógvur ferðir ov nógv kemur higar og verður keypt og nýtt av útlandskum klædnavorum. — Úti á bygd, har tey sjálvi hava ullina ella lættfört er at fáa ull, hevur íggjøgnum allar tíðir verið virkað nógv av klæðum, mest mannfólkaklæðir, men í stóðum — t. d. her í Havn — har torført er at fáa ull at virka til klæðir, er ansurin so at siga burturfallin, og rokkur og øll onnur tóttingarar verða líka við at verða burturgloymdir lutir — at finna á forgripugoymsluni. — Men nú er, sum sagt var, ansurin fyri tóttingarar at vakna víða hvar, og stuttligt er at siggja ungdomin í troyggjum bundnum í ymsum mynstrum. —

Her er tað, at ein mynstrabók er so ómetalliga hent, ja tað er heilt ómøguligt at verða hana fyri ultan. — Vit biðja tí øll tey, sum hava ans fyri okkara føroyska tóttingararbeiði, at minnst til bókinu og fáa sær hana, meðan hon er at selja. Hon kostar 3 kr. 50 øyr.

Tað vildi verið skomm, at tann maður, sum hevur fingið hetta verk í lag, skuldi sæð, at verk hans var gjørt til onga nyttu, landsmenn hansara hiru ikki at fáa sær bókinu. — Men vit vóna tó, at fólk okkara ikki letur tað sita á sær, at alt, sum verður gjørt av Føroyingum, verður lítið ella einki virt. —

Í donskum og norskrum blóðum var bókin væl umtalað, og vit hava biðið H. M. Debess geva

okkum loyvi til at lata okkurt av tí, sum í øðrum blóðum hevur staðið, prenta uppaftur her.

Millum annað stendur í „Politiken“ 15. decembris:

Blandt de mange Haandarbejdsbøger den senere Tid har bragt frem, er ogsaa en Samling færøske Strikkemønstre, som Hr. M. Debess har udgivet med Støtte af Færøes Lagting. Det er — ganske som her hos os — de gode gamle Mønstre, man vil søge at redde fra Forglemmelsen ved at samle dem paa Tryk, og i Haab om, at den haandarbejdsinteresserede Nutidskvinde skal give dem en Renaissance. Vi kender allerede saa mange af de færøske Uldtrojers smukke Farver og Mønstre, at man har Lyst til at studere dem nærmere og dertil egner Hr. Debess Billedværk sig udmærket. Illustrationerne — hvoraf flere i Farver — er saa gode, at man næsten glemmer, at man ikke kan læse den færøske Billedtekst.

I „Social-Demokraten“ Keyppmannah. stendur sama dag.

Med en sand Glæde kan man tage denne Strikkebog i Haanden og gennemblade den — for slet ikke at tale om, hvor morsom den maa være at arbejde efter. Det er et Stykke af Danmarks Kulturliv, som strækker sig frem for Tankerne, medens man arbejder med Mønstrene. De smukkeste farverige Mønstertavler og ikke mindre præcise sorte Tavler er Bogens største Værdi, men der kommer fra Bogens Blade en mærkelig Stemning af Glæde over de Kvinders kunstneriske Sans, som har formaaet at skabe og vedligeholde disse dejlige Mønstre, der er fyldt med saavel Luné som Strenghed.

Haandarbejder — alle Arter af dem — kan have Interesse, fordi der maa være Vej for enhver Evne. Men naar man ser en Haandarbejdsanvisning som den i „Føroysk Bindingarmystur“, saa ønsker man adskilligt af det bestaaende langt væk og siger „Helle“ for de gamle Mønstre.

Paa Bogens Forside er gengivet en gammel færøsk Kvinde med Bindehosen i Hænderne. Hun er tegnet af Thomas Havning, og hun smiler saa klogt, at man forstaaer, hvor hun glæder sig ved at gøre Propaganda for Bogens Indhold. I et Forord angiver H. M. Debess hvorfor han har samlet disse Mønstre. Saavel paa Færøsk som paa mere letfatteligt Dansk giver Hans M. Debess sine Mønstre de bedste Anbefalinger med ud i Verden. Det skal gaa mærkeligt til, om denne Bog ikke vil faa en mægtig Succes blandt Landets strikkende Damer.

Sukces'en vil være velfortjent.

„Tidens Tegn“, Oslo, skriver um somu tíð:

Vi har her i Norge forsøkt å ta op igjen endel gamle strikke-mønstre, og nu kommer som et morsomt tilskudd til vår viden